

Σε γκαλερί στην Ολλανδία το 1991 είχαν εντοπιστεί τα Βημόθυρα του Αγίου Αναστασίου

/ [Επικαιρότητα](#)

Για πρώτη φορά, μετά την κλοπή τους από την Κύπρο, τα Βημόθυρα του εικονοστασίου της εκκλησίας του Αγίου Αναστασίου της κατεχόμενης Περιστερωνοπηγής Αμμοχώστου εντοπίστηκαν το 1991 στη βιτρίνα της Γκαλερί Roozemonnd στην Ολλανδία από την Τασούλα Χατζηττοφή, διεθνώς γνωστή για τη δράση της για τον επαναπατρισμό της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου που κλάπηκε μετά την τουρκική εισβολή. Ήταν τότε επίτιμη Πρόξενος της Κύπρου στη Χάγη.

Οι προσπάθειές της ήταν έντονες και επίπονες και κράτησαν πολλά χρόνια μέχρι τελικά η Κύπρος να μπορέσει να καλωσορίσει πίσω αυτόν τον σπάνιο θρησκευτικό θησαυρό.

Μεσολάβησαν επισκέψεις στην Ιαπωνία όπου κατέληξαν τα Βημόθυρα, ανταλλαγή επιστολών, εμπλοκή της Αρχιεπισκοπής, δικηγόρων και ιδιωτικών ντετέκτιβ και πολλές άοκνες προσπάθειες για να πεισθούν οι αρχές της Ιαπωνίας για την προέλευση των Βημοθύρων και την αναγκαιότητα επιστροφής τους στο νησί. Στις προσπάθειες προστέθηκαν και προβολές ντοκιμαντέρ, συνεντεύξεων από περιοδικά διεθνούς κύρους, αλλά και το ενδιαφέρον της UNESCO.

Το ΚΥΠΕ επικοινωνήσε με την κ. Χατζηττοφή η οποία μας διηγήθηκε την πραγματικά ενδιαφέρουσα ιστορία πίσω από τα Βημόθυρα. Θέλησε να μοιραστεί μαζί μας άγνωστες για τους περισσότερους λεπτομέρειες και από τις κουβέντες μας διαπιστώσαμε το γνήσιο και αφειδώλετο ενδιαφέρον της για τους πολιτιστικούς μας θησαυρούς και την σημασία που έχει γι' αυτήν η επιστροφή τους στην Κύπρο, όπου και ανήκουν.

Σύμφωνα με την κ. Χατζηττοφή τα Βημόθυρα έφυγαν από την Κύπρο μεταξύ 1974 και 1980 και εκτέθηκαν στην Ολλανδία σε έκθεση στην πόλη Wijnburg, η οποία τελικά οδηγήθηκε σε πτώχευση. Μας εξήγησε ότι τα έγγραφα της πτώχευσης κατοχυρώθηκαν από την ίδια στα τέλη της δεκαετίας του `80, μετά την πρόσληψη ενός ιδιωτικού ντετέκτιβ, με δικά της χρήματα.

Περίπατος στην πόλη και εντοπισμός σε βιτρίνα Γκαλερί των Βημοθύρων

«Στα πτωχευτικά έγγραφα υπήρχαν εικόνες των Βημοθύρων τις οποίες ο Θανάσης Παπαγεωργίου, τότε Διευθυντής του Τμήματος Αρχαιοτήτων, αναγνώρισε και επιβεβαίωσε την προέλευσή τους. Η Κύπρος δεν μπορούσε να αναλάβει δράση τότε, καθώς ήταν απαραίτητο να βρεθούν τα Βημόθυρα πριν από οποιαδήποτε νομική ενέργεια στην Ολλανδία. Το 1991, ενώ περπατούσα στον δρόμο, είδα τις Χρυσές αυτές Πόρτες στο παράθυρο της γκαλερί Roozemond. Έστειλα κάποιον να τραβήξει μια φωτογραφία για τον κ. Παπαγεωργίου για να επιβεβαιώσει αν πρόκειται για τα Βημόθυρα του Αγίου Αναστασίου. Εκείνες τις μέρες δεν είχαμε ίντερνετ και δουλεύαμε με φαξ. Οι φωτογραφίες έπρεπε να σταλούν ταχυδρομικώς και να επικυρωθούν από συμβολαιογράφο. Μόλις ο κ. Παπαγεωργίου επιβεβαίωσε ότι πρόκειται για τα Βημόθυρα επικοινωνήσα με τον κ. Roozemond της Γκαλερί, και ζήτησα να επιστραφούν για λογαριασμό της Κύπρου. Ο κ. Roozemond ισχυρίστηκε ότι οι πόρτες ανήκαν σε πελάτη και η εμπιστευτικότητα και η

Δημοκρατία δεν μπορούσε να κινήσει οποιαδήποτε νομική διαδικασία. Σύμφωνα με την κ. Χατζηττοφή ο Roozemon, με τον οποίο η ίδια είχε επαφή, απαίτησε από τον Αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο τον Πρώτο, με τον οποίο είχε έρθει η ίδια σε επαφή, να σταλεί ως απεσταλμένος ένας πιο υψηλόβαθμος εκπρόσωπός του, για να λάβει αρνητική απάντηση.

Το 1996 ο van Rijn, ο οποίος φαίνεται ότι αγόρασε τα Βημόθυρα, απαίτησε να έχει διαπραγματεύσεις με την κ. Χατζηττοφή και της ανέφερε ότι ο θησαυρός βρίσκεται στην Ιαπωνία και ότι αν ταξίδευε μαζί του εκεί, θα μπορούσε να δει τα Βημόθυρα.

«Ταξίδεψα με τον σύζυγό μου στην Οσάκα για μια βδομάδα. Ο van Rijn μας είχε αναφέρει ότι τα Βημόθυρα βρίσκονται στο Κολέγιο Τέχνης στην πόλη Καναζάβα (Kanazawa College of Art). Είχα σύσκεψη με δικηγόρους και αγόρασα εισιτήριο για να ταξιδέψω με τρένο στην πόλη αυτή. Όπως μου λέχθηκε τα Βημόθυρα ήταν σε έκθεση στο Μουσείο του Κολεγίου. Εκπρόσωποι του Κολεγίου μου ανέφεραν ότι ο θησαυρός αγοράστηκε νόμιμα, με χρήματα μάλιστα που φορολογήθηκαν, από νόμιμη Γκαλερί στην Χάγη και επομένως δεν μπορούσαν να γνωρίζουν ότι επρόκειτο για κλεμμένο θησαυρό. Μάλιστα αμφισβήτησαν τα έγγραφα που είχα από το Τμήμα Αρχαιοτήτων και ζητούσαν περισσότερα ντοκουμέντα και αποδείξεις, μεταξύ αυτών ήθελαν και φωτογραφίες των Βημοθύρων στην Εκκλησία τα οποία βεβαίως και δεν είχαμε», αναφέρει στο ΚΥΠΕ.

Επικοινωνία με Αρχιεπισκοπή

Η κ. Χατζηττοφή που τότε ήταν Πρόξενος στην Ολλανδία επικοινωνήσε με τον Αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο τον Πρώτο στον οποίο διηγήθηκε την ιστορία. Ο τότε Αρχιεπίσκοπος έστειλε πληρεξούσιο στην κ. Χατζηττοφή στην Ιαπωνία, εξουσιοδοτώντας την να διορίσει δικηγόρους που θα συμβουλεύουν την Εκκλησία.

Η ίδια μας αναφέρει ότι ζήτησε συνάντηση με τον Δήμαρχο της Καναζάβα ο οποίος δεν μπορούσε να την συναντήσει και αρχίζει τότε μεγάλη εκστρατεία και κινητοποίηση στα ΜΜΕ με πρώτη την μεγάλης κυκλοφορίας εφημερίδα της Ιαπωνίας «Asahi Shimbun», ελληνικά ΜΜΕ και στην Ολλανδία, αλλά και εφημερίδες όπως ο Independent. Επικοινωνεί και με τον Ντίνο Λεβέντη στο Λονδίνο για να κινητοποιηθεί η UNESCO και όποιος άλλος μπορούσε, ώστε τα Βημόθυρα να επιστρέψουν στην Κύπρο.

«Ο πρώην Πρόεδρος Βασιλείου μάλιστα προσφέρθηκε να επικοινωνήσει μέσω της εταιρείας του ΚΕΜΑ για να τους μιλήσει στα Ιαπωνικά, αλλά το Κολέγιο δεν μπορούσε να δικαιολογήσει τη δαπάνη χρημάτων που φορολογήθηκαν για να

αγοράσει λεηλατημένη τέχνη, έτσι επέμειναν ότι μπορούν να επιστραφούν τα χρήματα που δόθηκαν για αγορά», μας διηγείται.

Βεβαίως και αρνήθηκαν τόσο η ίδια όσο και ο τότε Αρχιεπίσκοπος και στράφηκαν στους δικηγόρους που εξήγησαν ότι μια τέτοια αστική υπόθεση θα έπαιρνε περίπου δέκα χρόνια νομικών αμοιβών και ένα αβέβαιο αποτέλεσμα, λόγω κυρίως της ποιότητας των αποδεικτικών στοιχείων στην Κύπρο.

Προβολή σε ντοκιμαντέρ - Διεθνής προβολή μέσω Walk of Truth

«Το 1999 δεν ήμουν πλέον επίτιμη Πρόξενος, το Κολέγιο στην Ιαπωνία αρνήθηκε να απαντήσει στις επιστολές μου καθώς δεν με θεωρούσαν πλέον επίσημη εκπρόσωπο. Ο πρώην Αρχιεπίσκοπος τους γράφει ότι είμαι η εκπρόσωπος της Εκκλησίας αλλά ούτε αυτό τους ικανοποιεί και τότε αποφάσισα να στραφώ στην ιαπωνική τηλεόραση. Έπεισα έναν παραγωγό να κάνει ένα ντοκιμαντέρ για τις λεηλατημένες αρχαιότητες της Κύπρου και για τα Βημόθυρα, ως μοχλό πίεσης στο Κολέγιο για επιστροφή των θησαυρών στην Κύπρο», μας διηγείται.

Διαβάστε Επίσης: Ικανοποίηση Μητροπολίτη Κωνσταντίας για επαναπατρισμό βημοθύρων εικονοστασίου Αγίου Αναστασίου

Το ντοκιμαντέρ καταγράφει μεγάλη επιτυχία και κερδίζει και βραβείο στην Ιαπωνία, οπότε το κλίμα, όπως μας αναφέρει η κ. Χατζηττοφή ήταν κατάλληλο για διαπραγματεύσεις, αλλά καθώς δεν ήταν πλέον Πρόξενος, η Πρεσβεία της Κύπρου ολοκληρώνει τις διαπραγματεύσεις με το Κολέγιο, αλλά οι Ιάπωνες επέμεναν ότι έπρεπε να πάρουν πίσω τα χρήματα που πληρώθηκαν ως φόρος.

Όπως μας εξηγεί η κ. Χατζηττοφή το διάστημα μεταξύ 2002-2011 δεν υπήρχε καμία περαιτέρω κίνηση και δραστηριότητα από την ίδια μέχρι το 2012 όταν ιδρύθηκε το Walk of Truth και τα αρχεία της ήταν πλέον διαθέσιμα σε ερευνητές και ακαδημαϊκούς παγκοσμίως.

«Τα Βημόθυρα έγιναν θέμα συζήτησης σε πανεπιστήμια, το αναδεικνυα (το θέμα) στις ομιλίες μου με λεπτομερείς περιγραφές, ονόματα, ημερομηνίες, η ιστορία περιγράφεται και στο βιβλίο μου “The Icon Hunter” το οποίο μεταφράστηκε στα αγγλικά το 2017 και στα ελληνικά το 2019.

Αρχές του 2020 ενημερώθηκα από τον Μητροπολίτη Βασίλειο Κωνσταντίας ότι το Τμήμα Αρχαιοτήτων διαπραγματευόταν με το Κολέγιο στην Ιαπωνία για να αγοράσει πίσω τα Βημόθυρα με χρήματα από την Αρχιεπισκοπή. Εξήγησα ότι η Κυβέρνηση δεν θα έπρεπε να συμμετέχει σε διαπραγματεύσεις με δημόσιο χρήμα για να αγοράσει πίσω λεηλατημένους θησαυρούς και ούτε και η Εκκλησία θα

έπρεπε να πράξει κάτι τέτοιο», αναφέρει στο ΚΥΠΕ η κ. Χατζηττοφή.

Η ίδια είχε αντιπροτείνει ότι αν η Μητρόπολη και το Τμήμα Αρχαιοτήτων συμφωνούσαν, θα μπορούσαν να συνεργαστούν με το Walk of Truth και όπως μας λέει, τους ανέφερε ότι το Ίδρυμα θα έβρισκε χορηγό, δεδομένου ότι εξαντλήθηκε η νόμιμη οδός και έτσι θα υπήρχε ένα ενιαίο μέτωπο απέναντι στους Ιάπωνες και τη διεθνή κοινότητα.

Επαναπατρισμός

Οι προσπάθειες ναυάγησαν. «Ο Επίσκοπος Βασίλειος μου εξήγησε ότι το Τμήμα Αρχαιοτήτων θα αγοράσει πίσω τα Βημόθυρα με χρήματα από τον Αρχιεπίσκοπο και ότι παρόλο που σέβεται τις προσπάθειές μου, δεν θέλει να έχει συγκρούσεις με το Τμήμα Αρχαιοτήτων», υποστηρίζει η κ. Χατζηττοφή.

Ο Υπεύθυνος του Γραφείου Καταπολέμησης, Παράνομης Κατοχής και Διακίνησης Αρχαιοτήτων Αρχηγείου Αστυνομίας, Μιχάλης Γαβριηλίδης δήλωσε πρόσφατα στο ΚΥΠΕ πως είναι η πρώτη φορά που επαναπατρίζεται αντικείμενο από ασιατική χώρα , προσθέτοντας ότι καταλυτικό ρόλο στην έκβαση της υπόθεσης έπαιξε η ενδυνάμωση των διπλωματικών σχέσεων Κύπρου - Ιαπωνίας, με την έναρξη λειτουργίας Πρεσβειών της Ιαπωνίας στη Λευκωσία και της Κύπρου στο Τόκιο.

Ο Πρέσβης της Κύπρου στην Ιαπωνία, Χάρης Μορίτσης, ανέφερε στο ΚΥΠΕ πως η Πρεσβεία της Δημοκρατίας στο Τόκιο είχε εμπλοκή στην υπόθεση από το 2019, όταν άρχισε η λειτουργία της στην Ιαπωνία και ότι η συνεργασία με το Τμήμα Αρχαιοτήτων ήταν άψογη και η προσπάθεια ολοκληρώθηκε με διακριτικότητα και αποτελεσματικότητα.

Στον 18ο αιώνα και την εικονογραφική παράδοση της Κύπρου τα Βημόθυρα

Τα Βημόθυρα από την εκκλησία του Αγίου Αναστασίου τοποθετούνται στην κυπριακή εικονογραφική παράδοση του 18ου αιώνα, η οποία διαφοροποιείται από τον υπόλοιπο ορθόδοξο κόσμο και της οποίας αποτελούν σημαντικό παράδειγμα.

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, το πάνω μέρος των Βημοθύρων είναι συνήθως διακοσμημένο με παραστάσεις του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, ενώ το κάτω μέρος συνήθως διακοσμείται με παραστάσεις των Τριών Ιεραρχών και ενίοτε με Κύπριους Άγιους, όπως ο Άγιος Σπυρίδωνας σε αυτή την περίπτωση.

Εκτός από την αρχαιολογική τους σημασία, τα Βημόθυρα έχουν σημαντική συμβολική και θρησκευτική σημασία, ως αναπόσπαστο μέρος μιας ορθόδοξης εκκλησίας.

Σύμφωνα με την επιγραφή, τα βημόθυρα έχουν φιλοτεχνηθεί από τον Ιερομόναχο Φιλάρετο από το Ψημολόφου, ο οποίος διετέλεσε Πρωτοσύγκελος στη Μονή του Αγίου Ηρακλειδίου στο Πολιτικό που κατά την περίοδο αυτή αποτελούσε σπουδαίο εικονογραφικό κέντρο, με δαπάνη του Χατζηγιασουμή, πιθανόν κατοίκου της Περιστερωνοπηγής, επί Αρχιεπισκόπου Χρύσανθου, ενόσω προϊστάμενος της Μονής ήταν ο Ιερομόναχος Λεόντιος.

Πηγή: www.ant1.com.cy